

Yukio Mishima

Pavasario
sniegas

三島由紀夫

baltos lankos

Yukio Mishima

Pavasario sniegas

romanas

Iš japonų kalbos vertė Gabija Čepulionytė

baltos lankos

3

Kijoakis patapšnojo draugui per petį ir nukreipė jo žvilgsnį. Pasukęs galvą Honda dairėsi kitapus tvenkinio, kol ir jis pamatė moteris. Tada jiedu ėmėsi jas stebėti iš savo slėptuvės lyg du jauni snaiperiai. Kijoakio motina kasdien eidavo pasivaikščioti, kada tik užeidavęs noras, tačiau šiandien, be tarnaičių, ją lydėjo dvi viešnios, viena sena, kita jauna, abi žingsniavo motinai iš paskos. Motina, senoji viešnia ir tarnaitės vilkėjo blankių spalvų kimono, o jaunoji moteris išsiskyrė melsvu, prabangiai siuvinėtu kimono. Jai einant smėlėtu taku, o vėliau tvenkinio pakrante, šilkas tviskėjo šalta šviesa lyg dangus brėkstant aušrai. Rudens oru sklindantis juokas išdavė moterų sutrikimą, kai jos žengė netaisyklingais tako akmenimis, tačiau tas juokas skambėjo pernelyg skaidriai ir dirbtinai. Kijoakį visada erzino tasai dvaro moterų juokas, bet matė, kaip jis veikia Hondą, kaip suspindo jo akys lyg gaidžiui išgirdus vištų kudakavimą. Trapūs sausi rudens žolių stiebai lūžinėjo po jų dviejų krūtinėmis.

Kijoakis jautė, kad moteris, vilkinti melsvą kimono, niekada nesijuoktų tokiu juoku. Pakiliai nusiteikusios motinos tarnaitės už rankų vedė šeimninę ir viešnią nuo pakrantės į klevais apaugusį kalną takeliu, sumaniai išvingiuotu per akmeninius tiltukus virš įlankėlių. Neilgai trukus Kijoakis ir Honda pro aukštas žoles pamatė moteris iš akių.

– Jūsų namuose ištis daug moterų. Pas mus vien tik vyrai, – tarsi mėgindamas pateisinti savo susidomėjimą tarė Honda ir pasislinkęs į pušų šešėlį vakarų pusėje toliau stebėjo atsargiai žengiančias moteris. Vakariniėje kalno dalyje žiojėjo plyšys ir almėjo keturi iš devynių krioklių, žemiau subėgantys į baseinėlį po raudonaisiais Sado salos akmenimis. Moterys kaip tik ėjo palei baseiną atsargiai statydamos kojas ant retai išdėliotų akmenų. Toje vietoje augantys klevai buvo ypač ryškūs ir savo tankmėje slėpė baltus krioklio purslus, o visą tvenkinio paviršių nudažė tamsiai raudona spalva. Iš tolo žvelgdamas į moters melsvu kimono, einančios per akmenis įsikibus į tarnaitės ranką, nulenktą baltą kaklą, Kijoakis prisiminė sodriai baltą princesės Kasugos kaklo linkį, kurio vaizdas jo niekada neapleido.

Už baseino takelis išsilygino ir kurį laiką vedė palei pat tvenkinį, krantas ten buvo arčiausiai salelės. Kijoakis įtempė žvilgsnį ir iš moters melsvu kimono profilio atpažino Satoko. Akimirksniu pajuto nusivylimą. Kažin, kodėl jis iki šiol nesuprato, kad tai Satoko? Išsyk pamanė, kad tai nepažįstama gražuolė.

Dabar, kai ji sugriovė jo iliuzijas, pačiam nebeliko reikalo slapstytis. Jis atsistojo, nuo sijonkelių purtydamas žolių sėklas, ir praskleidė jį dengiančių pušų šakas.

– Ei! – šūktelėjo jis.

Nustebintas netikėtai pralinksmedusio Kijoakio, Honda irgi ištempė kaklą pažiūrėti. Žinodamas, kad džiugi Kijoakio nuotaika paprastai reiškia jo nusivylimą, Honda leido draugui perimti iniciatyvą.

– Kas ji?

– Satoko. Pameni, aš tau rodžiau jos nuotrauką, – atsakė Kijoakis abejingai ištardamas vardą.

Satoko, mergina, stovinti ant kranto, buvo tikra gražuolė. Tačiau Kijoakis, regis, užsispyrusiai nenorėjo to nepripažinti. Kadangi žinojo, kad Satoko buvo jį įsimylėjusi.

Geriau nei koks kitas draugas Honda seniai pažino ydingą Kijoakio polinkį nesiskaityti ar beširdiškai elgtis su kiekvienu, kas tik parodydavo jam meilę. Honda spėliojo, kad tada, kai vos trylikametį berniuką užliejo susižavėjimo savu grožiu banga, išdidumas įsimetė į Kijoakio širdį lyg pelėsis. Vos prisilietus, regis, sukeros toji sidabriškai balta pelėsio gėlė.

Tiesą sakant, veikiausiai iš ten pat kilo pavojingas žavesys, patraukęs Hondą draugystei su Kijoakiu. Daug bendraklasių nesėkmingai bandė susidraugauti su Kijoakiu ir liko jo pažeminti bei paniekinti. Gal ir klydo, tačiau Honda manė, kad neapykantą niūriajam Kijoakio mokytojui Iinukai kėlė ta amžina pralaimėjusiojo išraiška jo veide.

Nors Honda niekada nebuvo sutikęs Satoko, gerai pažinojo ją iš Kijoakio pasakojimų. Satoko Ajakuros šeima buvo viena iš dvidešimt aštuonių kilmingų šeimų, turinčių *urin* rangą, pradžią jai davė imperatoriaus rūmuose pamėgto žaidimo – kemario – žaidėjas Jorisukė Namba, o dvidešimt septintosios kartos šeimos galva atsiskyrė nuo Fudživarų ir imperatoriaus dvarui persikėlus į Tokiją buvo paskirtas rūmų valdytoju. Ajakuros apsigyveno Adzabu, dvare, anksčiau priklausiusiame samurajaus šeimai. Jie garsėjo kaip puikūs *vaka* eilių poetai ir kemario žaidėjai. Jaunajam šeimos įpėdiniui imperatorius rado pagrindo suteikti jaunesniosios klasės penktąjį rangą, o iš ten atrodė pasiekiamas ir didžiojo patarėjo postas.

Markizas Macugajė sielojosi, kad jų šeimai stinga rafinotumo, ir trokšdamas, kad jaunesnioji karta įgytų kilmin-

giesiems būdingos elegancijos, su tėvo palaiminimu atidavė mažąjį Kijoakį auginti Ajakurų šeimai. Kijoakis augo dvaro kilmingųjų aplinkoje, apgaubtas dvejais metais vyresnės Satoko meilės. Iki pat mokyklos ji buvo nelyginant sesuo ir vienintelė jo draugė. Patsai grafas Ajakura, šiltas ir malonus žmogus, taip ir neatsikratęs Kioto tarties, mokė mažąjį Kijoakį kaligrafijos ir *vaka* eiliavimo meno. Ajakuros puoselėjo seną Heiano laikų tradiciją iki gilios nakties žaisti kauliukų žaidimą sugoroku ir laimėtoją apdovanodavo senovinio stiliaus saldu-mynais, tarp kurių pasitaikydavo ir supakuotų imperatorienės dovanų. Tačiau užvis svarbiausios rafinuoto skonio pamokos buvo naujametiniai poezijos skaitymai imperatoriaus dvare, kuriuos vesdavo patsai grafas ir kuriuos nuo penkiolikos metų turėjo stebėti Kijoakis. Iš pradžių Kijoakiui tai buvo pareiga, tačiau augant ir bręstant subtilus senovinis ritualas tapo laukiama metų pradžios pramoga.

Dabar Satoko buvo dvidešimt metų. Vartant Kijoakio nuotraukų albumą galėjai sekti, kaip ji augo, nuo vaikystės nuotraukų, kur ji skruostais susiglaudusi su Kijoakiu, iki naujausio jos atvaizdo senelio Macugajės pagerbimo iškilmėse šių metų gegužės pabaigoje. Sulaukusi dvidešimties, Satoko praleido amžių, kuris laikomas merginos grožio viršūne, tačiau iki šiol buvo netekėjusi.

– Tai ji yra Satoko. O kas ta sena moteris pilku apdaru, aplink kurią visi šokinėja?

– A, tai Satoko senelės sesuo, Gešiū vienuolyno vyriausioji. Išsyk neatpažinau dėl to keisto galvos apdangalo.

Iš tiesų, Gešiū vienuolyno vyriausioji buvo netikėta viešnia, šiame dvare besilankanti pirmą sykį, ir Kijoakio motina su malonumu surengė jai ekskursiją po sodą, ko nebūtų

dariusi vien tik Satoko. Antros eilės senelės apsilankymas Tokijuje turbūt buvo toks retas įvykis, kad Satoko nedvejodama atlydėjo ją į Macugajų dvarą pasigrožėti rudeniniais klevais. Vienuolyno vyriausioji rodė didį prielankumą Kijoakiui, kai jis gyveno Ajakurų namuose, tačiau tų laikų jo atmintis nesiekė. Vėliau, Kijoakiui mokantis vidurinėje mokykloje, vienuolyno vyriausioji buvo atvykusi į Tokiją ir jis buvo pakviestas pas Ajakuras, bet tąsyk teturėjo progos vien pareikšti savo pagarbą. Vis dėlto taurumu spindintis, švelnus, išblyškęs vienuolyno vyriausiosios veidas ir rami, ori kalbėsena giliai įsirėžė Kijoakiui atmintin.

Nuo Kijoakio šūksnio būrelis krante akimirksniu sustingo. Moterys buvo aiškiai nustebusios saloje iš žolių tankumyno dekoratyvinių geležinių gervių papėdėje lyg jūrų piratams netikėtai pasirodžius jaunuoliams.

Iš kimono diržo klosčių ištraukusi nedidelę vėduoklę Kijoakio motina ją nukreipė į vienuolyno vyriausiąją, taip duodama užuominą, kad tikisi pagarbaus pasveikinimo. Kijoakis žemai nusilenkė iš vietos saloje, kur stovėjo, Honda skubiai pasekė jo pavyzdžiu, ir vienuolyno vyriausioji atsakydama linktelėjo jiems abiem. Kai motina įsakmiu judesiu išskleidė vėduoklę, šios auksas sugavo raudoną klevų atspindį. Kijoakis suprato, kad turi nedelsdamas grįžti į krantą, ir ragino draugą paskubėti.

– Satoko niekada nepraleidžia progos apsilankyti mūsų namuose. Juo labiau tokios palankios progos. Puikiai pasinaudojo senele kaip priedanga, – suirzęs kalbėjo Kijoakis padėdamas Hondai ir paskubomis laisvindamas lyną. Nekantraujančio plaukti į krantą Kijoakio žodžiai Hondai sukėlė įtarimų. Tai, kaip sekdamas užtikrintus, nuoseklius Hondos judesius

Kijoakis prarado savitvardą ir savo baltais liaunais pirštais griebė storą lyną, kad padėtų atmazgyti kietą mazgą, suteikė pakankamai pagrindo abejoti, jog Kijoakis skuba pasisveikinti su vienuolyno vyriausiąja. Kol Honda irklavo į krantą, Kijoakis atrodė apsvaigęs, jo veidas tarsi degė raudoni, sugėręs klevų lapų atspindžius vandenyje. Jis nervingai stengėsi išvengti Hondos žvilgsnio, nes vedamas augimo amžiaus tuštybės siekė nuslėpti savo priklausomybę nuo Satoko, kuri puikiausiai pažinojo jį nuo pat vaikystės, galbūt iki slapčiausių jo kūno vietų, ir su kuria jį siejo giliausi jausmai.

– Pone Honda, kaip puikiai irkluojate, – Hondos pastangas įvertino Kijoakio motina, kai tiedu prisivė prie kranto. Jos klasikinio grožio veidą gaubė švelnus liūdesys, kurio neišsklaidydavo net juokas, tačiau anaipol nereiškė jos jautrios prigimties. Iš tikrųjų ji buvo žemiška, nejausminga ir nors ilgainiui išmoko susitaikyti su gaivališka vyro energija bei palaidu būdu, nesugebėjo įžvelgti slapčiausių sūnaus sielos užkaborių.

Satoko nenuleido akių nuo lipančio iš valtės Kijoakio. Jos ryžtingas, atviras žvilgsnis tarpais atrodė švelnus ir atlaidus, tačiau visuomet suerzindavo Kijoakį ir jam dingojosi, visai ne be pagrindo, kad tame žvilgsnyje galėjai įskaityti kritišką vertinimą.

– Jos malonybė šiandien pagerbė mus apsilankydama ir netrukus turėsime malonumo paklausti jos kalbos, tačiau prieš tai norėjau parodyti rudeninius klevus. O jūs taip išgąsdinote mus savo laukiniu riksmu. Ką veikėte saloje?

– Tiesiog žiūrėjau į dangų, – mėslingai atsakė Kijoakis į motinos klausimą.

– Ką galima įžvelgti danguje?